

Vinduespartier af hårdt træ

Ædle træsorter som mahogni og teak har i en periode været anvendt til produktion af vinduer og døre. Der har dels været tale om et modefænomen, dels et ønske om at mindske vedligeholdelsesudgifterne – affødt af lovkravet om totaløkonomisk vurdering i forbindelse med anlæg. I denne sag har der vist sig at være en ubrudt linie af svigt, når det drejer sig om kontrol af produktion, projektgranskning samt disponering af driften.

En skadesag med vinduer af jatoba træ

Byggeskadefonden har i 2009 modtaget en skadeanmeldelse, hvor det anmeldte forhold er vinduer og døre i et etagebyggeri, hvor vinduerne er produceret af træsorten jatoba. Vinduespartierne er anmeldt på grund af store problemer med, at jatoba-træet revner og flækker, og elementerne vrider og krummer sig, hvilket giver trækgener og andre funktionsproblemer.

Træsorden er netop valgt, fordi bygherren i sit byggeprogram har stillet krav om, at udgiften til vedligeholdelse og de dermed forbundne stilladsudgifter skulle minimeres. Der foreligger en drift- og vedligeholdelsesvejledning på byggeriet, hvor det klart og tydeligt står, at vindueselementerne ikke skal overfladebehandles. Tilstanden på vinduer og døre efter ca. 10 år mere end antyder, at dette har været dårlig vejledning.

Forkerte disponeringer

Byggeskadefonden vurderer, at der i denne sag er sket en række fejl på forskellige niveauer i forbindelse med disponering, projektering, udbud, produktion og rådgivning om drift, som tilsammen har medført, at levetiden på vindueselementerne er opbrugt efter kun 10 år, og i den tid har det været nødvendigt at foretage omfattende forbedringer for at forhindre følgeskader. Glaslister er blevet udskiftet fra træ til alu-lister, og lukkebeslagene er blevet udskiftet/suppleret.

Byggeri med vinduer og døre udført i jatobatræ – og med udsat beliggenhed.

Disponering af facaderne med høje, slanke elementer med spinkle rammer og karme vurderes ikke at være forenelig med valget af trævinduer. Vindueselementerne er produceret af en DVC (Dansk Vindues Certificering)-omfattet producent og elementerne er DVC-mærkede, men formatet på vindueselementerne overholder ikke anbefalingerne i Vinduesindustriens Tekniske Bestemmelser med hensyn til de enkelte rammers højde i forhold til bredden. I modstrid med bestemmelserne er der ikke stillet særlige krav til sikring af rammernes stabilitet, til trods for at bestemmelserne er fraveget.

Anvendelse af mahognitræ

Træsarten jatoba er en mahogniart, som stammer fra Mellemamerika, og som er velegnet til udendørs placering med stor vandbelastning. Træet har stor densitet, er velegnet til konstruktionstræ og er ekstremt modstandsdygtigt overfor råd- og svampeangreb. Jatoba er vanskelig at arbejde, da den er meget hård, og spørgsmålet er, om træsorten generelt er velegnet til vinduesproduktion.

Jatobatræet, som er anvendt i denne sag, vrider og krummer sig, hvilket til en vis grad er forventeligt af træsorten, men efter fondens opfattelse er der desuden tale om forkert håndtering og mangelfuld sortering af træet i forbindelse med produktionen, idet der i mange tilfælde kan iagttages for stor årehældning på træet. Vinduesindu-

striens Tekniske Bestemmelser foreskriver, at der maksimalt må være en fiberhældning på 1:10. Dette er ikke altid overholdt, og desuden er træ med vindridser og revner ikke frasorteret.

Krav til vedligeholdelse

Endelig er der spørgsmålet om vedligeholdelse af vinduerne. Vinduerne er leveret som værende vedligeholdelsesfrie, og dette må betegnes som vildledning og i modstrid med DVC's Tekniske bestemmelser og almen viden om, hvordan træ vedligeholdes. Forskrifterne for behandling af hårdt træ lyder på grundingsolie efter et halvt år og overfladebehandling med olie en gang om året for at modvirke vandoptagelse i træet. Stilladsudgifterne til denne vedligeholdelse er høje.

Vinduespartiet har slået sig og, der er sandsynlighed for fugtindtrængen.

Vindustræet er flækket.

Dansk Vindues Certificering

Dansk Vindues Certificering er et uafhængigt organ, der foretager kontrol hos tilsluttede vinduesproducenter i henhold til Vinduesindustriens Tekniske Bestemmelser. Disse bestemmelser er "danske bestemmelser", men de stiller på mange områder krav til materialer, udførelse og funktion, der er baseret på europæiske standarder. I henhold til EU's udbudsregler må der ved beskrivelse og udbud af vinduer og døre ikke stilles krav om, at en vinduesproducent skal være DVC-godkendt, men det er tilladt - og meget vigtigt - at kræve, at Vinduesindustriens Tekniske Bestemmelser bliver overholdt.

Dansk Vindues Certificering

www.dvc-vinduer.dk